

Titulació	Tipus	Curs
Psicologia	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Leonor Maria Cantera Espinosa

Correu electrònic: leonor.cantera@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura. Es recomana haver cursat l'assignatura Psicologia Social Aplicada (1er semestre / 4t curs-Optativa).

Objectius

- Articular les dimensions teòriques i pràctiques de la intervenció social i comunitària.
- Proporcionar una visió general i interdisciplinària dels desenvolupaments teòrics i metodològics de la intervenció social i comunitària.
- Capacitar en l'ús de la caixa d'eines tècniques d'intervenció i avaluació en l'àmbit social i comunitari.
- Relacionar intervencions, programes i projectes amb el context sociocultural i històric en el que es desenvolupen.
- Propiciar un espai de sensibilització i reflexió sobre: Persona, comunitat i intervenció social.
- Introduir la incorporació i anàlisi de la perspectiva de gènere en la definició i proposta de resolució de les problemàtiques socials.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Analitzar i interpretar els resultats de l'avaluació.
- Analitzar les demandes i les necessitats de persones, grups o organitzacions en diferents contextos.
- Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
- Criticar els efectes de la pròpia pràctica sobre les persones, tenint en compte la complexitat de la diversitat humana.
- Definir els objectius i elaborar el pla d'intervenció en funció del propòsit d'aquesta intervenció (prevenció, tractament, rehabilitació, inserció, acompanyament).
- Dominar les estratègies i les tècniques per involucrar en la intervenció les persones destinatàries.
- Elaborar i redactar informes tècnics sobre els resultats de l'avaluació, la recerca o els serveis sol·licitats.

- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Proposar i negociar les prioritats, les metes i els objectius de la intervenció amb els destinataris.
- Reconèixer i apreciar les valoracions externes sobre la pròpia actuació.
- Reconèixer les limitacions pròpies i de la disciplina, en els diferents àmbits de la pràctica professional.
- Treballar en equip.
- Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar casos concrets d'aplicació de les metodologies participatives d'intervenció psicosocial.
2. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
3. Analitzar críticament les aproximacions a l'elaboració de plans d'intervenció del camp de la intervenció psicosocial.
4. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
5. Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
6. Aplicar els coneixements teòrics a demandes i a diagnòstics de necessitats concretes, tenint en compte les persones destinatàries.
7. Comparar la informació provinent de diferents tècniques de recollida d'informació sobre demandes i necessitats socials.
8. Comunicar de manera inclusiva, evitant un ús sexista o discriminatori del llenguatge.
9. Contrastar diferents maneres d'elaborar informes tècnics d'avaluació en el camp de la intervenció psicosocial.
10. Criticar els efectes de la pròpia pràctica sobre les persones, tenint en compte la complexitat de la diversitat humana.
11. Distingir diferents aproximacions per a elaborar plans d'intervenció en el camp de la intervenció psicosocial.
12. Elaborar informes tècnics sobre processos d'avaluació en contextos diversos, a partir de l'estudi de casos.
13. Elaborar possibles estratègies i tècniques d'implicació de les persones destinatàries en processos d'intervenció social.
14. Identificar les implicacions socials, econòmiques i/o mediambientals de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit de coneixement propi.
15. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
16. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
17. Ponderar els riscos i les oportunitats de les propostes de millora tant pròpies com alienes.
18. Prendre consciència de la centralitat de les persones destinatàries en tots els processos d'intervenció social.
19. Proposar formes d'avaluació dels projectes i accions de millora de la sostenibilitat.
20. Proposar noves maneres de mesurar la viabilitat, lèxit o el fracàs de la implementació de propostes o idees innovadores.
21. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
22. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
23. Proposar projectes i accions viables que potenciïn els beneficis socials, econòmics i/o mediambientals.
24. Reconèixer els principis i les metodologies participatives d'intervenció psicosocial.
25. Reconèixer i apreciar les valoracions externes sobre la pròpia actuació.
26. Reconèixer les limitacions pròpies i de la disciplina, en els diferents àmbits de la pràctica professional.
27. Reconèixer les possibles dificultats en la incorporació de les persones destinatàries en les intervencions psicosocials.
28. Reconèixer metodologies de negociació de la demanda i detecció de necessitats en el camp de la intervenció psicosocial.
29. Seleccionar i organitzar els resultats substantius d'un procés d'avaluació.
30. Sintetitzar propostes de millora a partir d'una avaluació.
31. Treballar en equip.
32. Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.
33. Valorar diferents usos de les eines teòriques i metodològiques de les perspectives participatives en la planificació de la intervenció psicosocial.

34. Valorar els resultats d'un procés d'avaluació.
35. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.
36. Valorar tècniques que permeten detectar necessitats i demandes en diferents contextos socials.

Continguts

- Bloc I: Perspectives i metodologies d'intervenció social i comunitària.
Conceptes fonamentals de la intervenció social i comunitària
Perspectives dirigides i participatives d'intervenció
Perspectiva de gènere en la intervenció
- Bloc II: Anàlisi de la demanda i mètodes de diagnòstic.
Demandes institucionals i socials i processos de negociació de la demanda
Conceptes fonamentals i tècniques de diagnòstic psicosocial
- Bloc III: Objectius i prioritats de la intervenció.
Processos comunitaris en la definició i priorització de les problemàtiques a intervenir
Definició i redacció d'objectius d'intervenció
- Bloc IV: Pla d'intervenció.
Plans d'actuació. Resultats esperats. Disseny d'activitats
Calendarització i pressupostos en els plans d'intervenció
Incorporació de la perspectiva de gènere
- Bloc V: Avaluació.
Principis fonamentals de l'avaluació psicosocial
Construcció d'indicadors i la perspectiva de gènere
Avaluació de resultats i de processos comunitaris

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
D1. Sessions Teòriques	24	0,96	1, 3, 6, 7, 11, 24, 28, 29, 30, 33, 34, 36
D2. Sessions de treball en grup	10	0,4	1, 3, 6, 7, 11, 24, 28, 31, 33, 36
D3. Tutories presencials	2	0,08	9, 12, 25, 26
Tipus: Supervisades			
S1. Selecció i adequació de material pel treball	22	0,88	5, 26, 32
Tipus: Autònomes			
A1. Elaboració d'informe individual	17	0,68	5, 9, 12, 26, 29, 30, 34
A2. Elaboració de treballs en grup	45	1,8	1, 3, 6, 7, 11, 24, 26, 28, 31, 32, 33, 36
A3. Preparació de presentacions orals	15	0,6	7, 25, 28, 31, 36
A4. Recerca de casos	15	0,6	31, 32

L'assignatura s'imparteix en un grup gran i en grups petits. Això es concretarà en els següents tipus de docència i activitats:

- Sessions del grup sencer:
 - Classes magistrals impartides per la professora, pel desenvolupament d'elements teòrics de l'assignatura (sessions de 2 hores).
 - Exposicions a càrrec de grups d'estudiants (sessions de 2 hores).
- Sessions mig grup:
 - Desenvolupament d'un projecte d'intervenció a partir de la definició d'una problemàtica (6 sessions de 2 hores)

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes compleixin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Ev1. Exposicions en grup (setmanes 5, 9, 11 i 14)	25	0	0	4, 7, 8, 10, 16, 17, 25, 28, 31, 36
Ev2. Treball grupal. Disseny d'un projecte d'intervenció (setmana 18)	40	0	0	1, 3, 6, 7, 10, 11, 13, 15, 18, 21, 22, 24, 26, 27, 28, 31, 32, 33, 36
Ev3. Treball individual. Portfoli (setmana 19)	35	0	0	2, 5, 9, 10, 12, 14, 19, 20, 23, 26, 29, 30, 34, 35

Presentacions Orals

Presentar en grup i utilitzant la confecció d'un power point o d'altre eina de presentació oral (vídeo, jocs, drama, etc.) una de les temàtiques de l'assignatura: anàlisi de la demanda i mètodes de diagnòstic, objectius i prioritats de la intervenció, pla d'intervenció o avaluació. Aquesta presentació ha de contenir elements teòrics, exemplificats mitjançant un projecte d'intervenció en marxa. Per això caldrà conèixer -a través d'una entrevista- el treball d'intervenció fet en un context real. L'exposició també haurà de contenir el disseny i desenvolupament d'un exercici de Dinàmica de grups que sigui adient amb el tema tractat.

Evidències

- Presentació oral d'una de les temàtiques de l'assignatura.
- Lliurament al moodle de l'assignatura de la presentació feta a classe, material sobre l'experiència d'intervenció presentada i de la memòria de la dinàmica realitzada

Treball en grup

- Buscar un cas d'intervenció social i comunitària a partir de diferents eixos temàtics com ara: Convivència, Relacions de gènere, Tecnologies de la Informació i la Comunicació o Habitatge.
- Elaborar un projecte d'intervenció amb les diferents fases.

Evidències

- Presentació oral dels projectes d'intervenció social i comunitària trobats
- Presentació per escrit del projecte dissenyat amb la identificació de les parts d'una intervenció.
- Presentació oral dels projectes dissenyats i lliurament en el Moodle de la presentació realitzada.

Treball individual

Elaboració d'un portfoli amb la sistematització de cadascuna de les sessions de grup sencer, incloent els elements teòrics més rellevants de cadascun dels blocs mitjançant un mapa conceptual (Bloc I: Perspectives i metodologies d'intervenció social i Comunitària; Bloc II: Anàlisi de la demanda i mètodes de diagnòstic; Bloc III: Objectius i prioritats de la intervenció; Bloc IV: Pla d'intervenció; i Bloc V: Avaluació) i la descripció i anàlisi tant del exemple exposat com de la dinàmica feta en l'exposició a càrrec de cada grup d'estudiants. Per això és obligatori assistir al menys a un 80% de les classes. El no compliment de l'assistència requerida comportarà penalització parcial en la nota final de l'assignatura.

Evidències

- Presentació d'un treball individual d'integració dels elements teòrics i pràctics de l'assignatura.

Criteris d'avaluació

Els criteris d'avaluació respondran als objectius que l'activitat o prova proposada vulguin complir, la competència o competències que es vol aconseguir i el grau de rellevància (percentatge de la nota final) que tingui el treball demanat. Es valorarà sempre la solidesa argumentativa, ús de referències bibliogràfiques i la claretat expositiva.

No es preveu que l'alumnat de 2^a o posterior matrícula s'avalui mitjançant una única prova de síntesi no recuperable.

Ús de la Intel·ligència artificial (IA): Restringit

Aquesta assignatura, permet l'ús de tecnologies d'intel·ligència artificial (IA) exclusivament en tasques de suport, com la cerca bibliogràfica o d'informació, la correcció d'escrits o les traduccions de les evidències. En cap cas, com a realització parcial i/o total de les evidències. L'alumnat que utilitzi la IA, haurà d'identificar de manera clara les parts del treball que han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines fetes servir i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La No transparència de l'ús de la IA en les activitats avaluable es considerarà una falta de transparència i honestat acadèmica podent comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

Regles del sistema d'avaluació

Assignatura superada: Es considerarà superada l'assignatura si l'estudiant obté una nota mitjana superior o igual a 5 en el conjunt de les proves d'avaluació

Avaluable: Es considerarà avaluable l'estudiant que hagi presentat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior 40% del total de l'assignatura. Perquè les Ev1 i Ev2 siguin computades, és necessari haver realitzat les dues. L'estudiantat que no faci una de les dues evidències No tindrà superades les evidències 1 i 2.

No avaluable: Es considerarà No avaluable el fet que encara que l'estudiant hagi presentat varies proves el pes total en relació amb el conjunt de l'assignatura sigui inferior al 40%.

Recuperació: Pot optar l'alumnat que al llarg de l'avaluació continuada hagi realitzat evidències amb un pes igual o major a 2/3 de la qualificació total i hagi obtingut una nota mitjana inferior a 5 punts. L'estudiant podrà tornar a presentar o bé l'informe del treball grupal o bé la presentació oral, que podran lliurar-se individualment o en grup. També podrà tornar a presentar el treball individual.

Procediment revisió de proves: La revisió i posterior avaluació numèrica de les activitats i proves proposades i demanades a classe seran fetes pel professorat responsable de l'assignatura.

Resultat de les evidències

El resultat de les evidències realitzades, excepte en cas d'imprevistos, serà informat a través de l'eina digital: Moodle aproximadament una setmana després del seu lliurament.

Tractament de casos individuals: En cas de que l'alumne/a tingui alguna discrepància entre l'avaluació rebuda i les seves expectatives; el/la professor/a responsable haurà de parlar, revisar i raonar sobre la fonamentació de l'avaluació obtinguda. En casos que tinguin a veure amb raons de pes que justifiquen l'absència, retard o no lliurament d'uns dels treballs proposats amb caràcter valoratiu o alguna anomalia presentada durant la realització de les proves, el professorat responsable utilitzarà els criteris establerts per normativa.

Pautes Avaluació Facultat de Psicologia:

<https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>

No es contempla: Aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única.

Bibliografia

Lectures obligatòries:

- Cantera, Leonor M. (2004) Ética, valores y roles en la intervención comunitaria. En L. Cantera, J. Herrero, M. Montenegro y G. Musitu. *Introducción a la psicología comunitaria*. Barcelona: EdiUOC. Pp. 249-252.
- Dickson-Swift, Virginia, Lyn James, Erica, & Liamputtong, Pranee (2008). *Undertaking sensitive research in the health and social sciences: Managing boundaries, emotions and risks*. Cambridge University Press.
- Faraldo Rivas, Rosa (2007). Claves de la intervención social desde el enfoque de género. *Fondo Social Europeo*, 3(10), 1-23. <https://repositori.uji.es/xmlui/handle/10234/85651>
- Guzzetti, Lorena (2014). La intervención social, mirada desde la perspectiva de género. *Tandil*, 7(11), 76-88
- Musitu Ochoa Gonzalo, Herrero Olaizola Juan, Cantera Espinosa Leonor M. & Montenegro Martínez Marisela. *Introducción a la Psicología Comunitaria*. Ed. UCO. 2004. Barcelona. España
- Pérez-Tarres, A., Cantera Espinosa, L. M., Andrade Santos, K. D., & Pereira da Silva, J. (2019). Consideraciones metodológicas sobre investigaciones sensibles en metodología cualitativa. *Psicología: Ciência e Profissão*, 39(2), 112-124: doi.org/10.1590/1982-3703003225746
- Rebollo Izquierdo, Óscar, Morales Morales, Ernesto, González Motos, Sheila, & Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP)-Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). (2016). *Guía operativa de evaluación de la acción comunitaria*. Barcelona, España: IGOP-UAB
- Zúñiga Ricardo. (2006). *La evaluación en la acción social. Autonomías y solidaridades*. Montreal, Canadá: Escuela de Trabajo Social-Universidad de Montreal.

Lectures recomanades:

- Alfaro Inzunza, Jaime, Olivares Espinoza, Bárbara, Monreal Álvarez, Ma. Verónica, Gamonal Corbalán, Paris, & Jeannerett Birth, Francisco. (Eds.). (2020). *Diálogos contemporáneos en psicología comunitaria. Escenarios, problemas y aprendizajes*. Santiago de Chile, Chile: Astrolabio ediciones.
- Barrero Cuellar, E. (2015). *Del discurso encantador a la praxis liberadora. Psicología de la liberación. Aportes para la construcción de una psicología desde el Sur*. (Edición di). Ediciones cátedra libre. http://www.alfepsi.org/wp-content/uploads/2015/07/PSICOLOGIA_DE_LA_LIBERACION.pdf
- Cantera, Leonor M., & Cantera, Frances M. (2014). El auto-cuidado activo y su importancia para la Psicología Comunitaria. *Psicoperspectivas. Individuo y Sociedad*, 13(2), 88-97. <https://doi.org/10.5027/psicoperspectivas-Vol13-Issue2-fulltext-406>.

- Carrión Rosende, Iñigo. (2010). *Guía para la elaboración de proyectos*. País Vasco, España: Instituto vasco de cualificaciones y formación profesional.
- Fantova, Fernando (2007). Repensando la Intervención Social. *Documentación Social* # 147: 183-198.
- Maya Jariego, I. (2016). *7 usos del análisis de redes en la intervención comunitaria*. https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1eqfv2p/alma991010386457806709
- Montenegro, Marisela, Balasch, Marcel, & Callén, Blanca (s.f.) *La intervenció social des de les perspectives tradicionals*. Barcelona, España: UOC
- Montero, Maritza (2006). *Hacer para transformar. El método en la psicología comunitaria*. Buenos Aires: Paidós.
- Rodríguez Moreno, M. del P. (2023). *Agentes del proceso comunitario*. SSCB0109. (1st ed.). Bookwire GmbH. https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1eqfv2p/alma991010846592506709
- Rozas Ossandón, German, & Sánchez Gatica, Javier (Comp.). (2022). *Dossier del 2º Congreso nacional de psicología comunitaria*. Chile: Sociedad chilena de psicología comunitaria.
- Sarrión Romero, C. (2023). *Metodología de la dinamización comunitaria*. SSCB0109. (1st ed.). Bookwire GmbH. https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1eqfv2p/alma991010846593306709
- Zúñiga, Ricardo. (2000). La evaluación comunitaria: contextos éticos y políticos. *Cuadernos de trabajo social*, 13, 211-229. <https://core.ac.uk/download/pdf/38812925.pdf>

Programari

N/A

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	111	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	112	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt